۸ مارت ۱۹۳۸ نجی ایل
8 марть 1928 г.

بوتون ئولكه‌لرك پروله‌تارلاری برله‌شیڭز!

تك نسخه‌سی هر یرده ۳ قپك

زنگی غزیته‌سی

ارمنستان قومونیست (ب) فرقه‌سی
مرکزی قومیته‌سینك اورغانی كندلی غزته‌سیدر

زحمتكشلره فرقه و شورا قورلوشنه عائد
یازیلاره صحیفه‌لریمز آچیقدر. چاپ
ایدیلمه‌یه‌ن مكتوبلار گیری قایتارلمیر.

«زنگی» نك آبونه قیمتلری:
بر ایللیكی . . . . . ــ ۲ منات
آلتی آیلغی . . . . . ــ ۱ منات
اوچ آیلغی ۶۰ قپك . . . .
اداره‌سی: ارمنستان ق. (ب) ف. م. قومیته‌سی

توزیعات شعبه‌سنك آدره‌سی: ایروان آبوویان نومرو ۸

نومرو: ۱۱۰ | یاشاسین ایشچی كندلی اتفاقی!

هر هفته بازار و جمعه آخشاملاری چیقیر.

اوجونجی ایل دوامی.

۸ ـ مارت كونده أرمنستانڭ ایشجی و كندلی قادینلاری مستملكه اولموش شرقیڭ زحمتكش قادینلارینه ئوز آتشین سلاملارینی گوندیریر!

ایشجی قادینڭ بین‌الخلق قادین گونی-بوتون دونیا قادینلارینڭ بیرلشمه گونلریدر! یاشاسون بین‌الخلق قوممونیست قادینلار گونی ۸ مارت.

قادین مسئله‌سی و له‌نینیزم

«فعله‌لرك خلاص اولمالاری او نلارك ئوز اللرینك ایشی اولما لیدر. همچینین ایشجی قادین لارك‌ده خلاص اولمالاری ینه ده ایشجی قادینلارك ئوزایشی اولمالیدر....» (له‌نین)

ایمپریالست محاربه‌سی، بوتون عنادلغی ایله ایشجی حركاتی قارشوسنه بویله بر مسئله چیقارمشدر: یا قان توكیجی بر بورژوآزیا حاكمیتی، یاخود پروله‌تار حا كمیتی قورولمالیدر. میلیونلارلا خلق كتله‌لری تشكیلاتته مخصوص اولان بو «محاربه‌یه قارشی محاربه» بایراغی له‌نین و دوستلاری طرفندن قالدیریلمشدر.

ستالین یازیبور:ـ«له‌نینیزم-ایمپریالیزم و پروله‌تار انقلابی دورلرینده‌كی مارقزمدن عبارتدر. داها دوغروسی؛ له‌نینیزم، عمو میت اوزره پروله‌تار انقلابنك و علی‌الخصوص پروله‌تار حاكمیتنك نظریاتی و خط حر كتی‌در».

لاكین پروله‌تار حاكمیتی اوغوروندا كی مبارزه مسئله‌سی آشكاردركه همین مبارزه‌یی یوروده بیلمكله باجاریغی اولان قوه‌لر مسئله‌سنه باغلیدر. پولادكبی و آخره دك انقلابجی اولان بر فرقه‌دن باشقا كه‌نیش پروله‌تار و یاریم پروله‌تار كتله لرڭ همیشه‌لیك قطعی بر یاردیمدا و مساعده كارلیقده بولونماسی فقره‌سی دخی تأمین اولونمالیدر.

صوڭنجی مسئله‌ده كه‌نیش أمكجی قا دین كتله‌لرینك سیاستجه الده ایدیلمه‌سی مسئله‌سنه باغلیدر. شبهه یوقدركه، محاربه وقتنده له‌نین «قادین مسئله‌سی» ایله خصو صی بر صورتده اوغراشمامشدر؛ لاكین اونڭ ایشجی آریستوقراتیاسی (اعیانلاری) قارشوسنه یورودیلمه‌سی لازم كلن مبارزه حقنده دیدیكی بوتون سوزلر. بوتونلیكله یالگز ایشجیلره دكل، بلكه ایشجی قادین لارا عائددر.

هله محاربه وقتنده بیله له‌نین یولداش طرفندن «قوممونیست» آدلی بر مجمو عه‌نڭ براقیلماسی ایچون پلان توكیلمه‌سی و مجموعه‌ده‌كی حربی ایشجی حر كاتی مسئله‌لریندن دانیشاجاق اساس شعبه‌لر صیراسینا «ایشجی قادین حركاتی» شعبه سنك‌ده آرتیریلماسی هیچده تصادفی بر ایش دكلدر.

ایشجی حركاتنك یڭی دورینك بایرا غی اولان له‌نینیزم؛ كله‌جك صنف مبا رزه‌سنه كتله‌لری چاغیرماق لازم كله‌جكی بیلور. شبهه‌سز پروله‌تار قادینلارڭ حالی حتی ایشجیلردن بیله آغیردر؛ اوڭا كوره پروله‌تار فرقه‌سی، بوتون قوه‌سی ایله ایشجی قادینك یاشایشنی چوق آز بر درجه‌ده اولسا بیله یاخشیلاشدیرا بیله‌ن بر شرائط اوغورنده مبارزه یوروتملیدر.

بویوك داهینڭ سوزلری روسیه‌ده چار سلطنتی حكم سورمكده ایكن سویله‌نیلمش اولوب اونڭ چیزدیغی خط و بو خط و حركتی الده دوتان فرقه‌مز ایشجی قادینلارڭ حیاتنك هر بارده‌ده یاخشیلاشدیر یلماسنه چاره‌لر دوشونیر.

فرقه‌نڭ دوغرو رهبرلكی سایه‌سنده شورا حكومتمز شهر و كندلی قادینلا رینی اجتماعی قورولوشمزه جلب ایتمك حقنده بویله بر اجلاس، قونفرانس، قورو لتای یوقدركه بو مسئله‌لرله اوغراشمامش اولسون، دیمك بو اونی كوستریر كه پرو له‌تاریا دیكتاتوراسی زماننده ایشجی و كندلی قادینلارڭ وضعیتلرینی یاخشیلاشدیر مق حقنده ویریلن وعدلر قوری بر سوز اولمایوب اونی حیاته كچیرمك ایچون كشیلرله برابر ایشجی-كندلی قادینلاردا كومكه چاغریلیر. میلیونلارجه قادینلارڭ استحصالات‌دا اشتراك ایتمه‌لری مملكتمزده قادینلارا ویریلن حقیقی آزادلیغڭ رهنیدر.

لاكین بونی خاطردان چیقارماق لازم دركه؛ بزیم خیرده ملتلرڭ قادینلاری آرا سنده بو آزادلیغڭ معناسنی دوشونن پك آزدر. اوزاق قضالاردا ینه‌ده كهنه‌دن قالما دینی عادتلر اوزره كشیلرڭ قادینلار اوزرینده‌كی آغالیغی كوجلی‌در. مادامكه پروله‌تاریا دیكتاتوراسی هرجور كهنه‌لكی بریندن آتمش و رهبریمز له‌نینڭ سویله دیكی كبی «روسیه‌ده كهنه‌لكدن داش داش اوستنده قالمامشدر».

فقط بونی ادراك ایتمك ایچون و حقیقی آزادلغی الده ساقلامق ایچونده قادینلارڭ معارف و سوادجه سویه‌لرینی یوكسلتمك لازمدر. ایشته قادینك بر طر فدن أیو ایشلرینده اسیر اولماسیله چو جوقلارینی ساقلاماق بلاسی قادینڭ آزاد بر صورتده دولانماسنه دها دوغروسی سوادسزلغی لغو ایتمه‌سنه مانع اولور.

حكومتمز بونی نظره آلاراق قادینی أیو ایشلریندن آزاد ایتمك و اونلاردان تمامیله ادراكلی ایشجی یاراتماق مقصدیله چوجوق باغچه‌لری (یاسلی) آنالیق و اوشاغڭ محافظه‌سی و آنالاری حمایه كبی بر چوق تشكیلاتلار یاراتمشدركه قسماً اوله قادینلاری اجتماعی قورولو شه جلب ایتدیكی كبی اونلارڭ معارف و مدنیتجه سویه‌سنك یوكسلمه‌سنه چالشیر.

سواد قورصلارینده، سوادسزلغی لغو ایدن منطقه‌لرده و برنجی ایكنجی درجه لی مكتبلرده اوقویان قادین و قیزلاریمز البتده اوقتیابر انقلابندان سوڭرا بو آرزو لارینه چاتابیلمشلردر. كند شورالارینده قوئوپه‌راتیفلرده مملكتمزی مدافعه آویاخیم-كیمیا جمعیتلرینده قادینلاریمز فعال بر صورتده اشتراك ایدیر. اساساً بونز كند لی اولكه‌سنی صنایعلاشدیرمك و سوسیالیزم قورولوشنه غالب كلمك اولامیه‌جغی بر طرفدن دورسون آزادلغی محافظه ایتمك ممكن دكلدر. قادینلارده استحصالاتده اشتراك ایتمه‌لیدرلر. بز بو كونلری قادین لار بایرامنی كچیریركن شرق اولكه‌لرینده بورژوآزیانڭ یالانجی وعدلرینه قارشی اوراده یاشایان قادین یولداشلاریمزه دیملی یز. دنیا پروله‌تاریاسنك سوكیلی رهبری له‌نینڭ وصیتلارینی یاددان چیقارمایڭز!

بز حقیقی آزادلغی ایشجی صنفنڭ مبارزه‌سیله و فرقه‌مزڭ دوزكون رهبرلكی آلتنده الده ایتدیك حال حاضرده بز سوسیالیزم قورولوشنه باشلادیق. سزده بزدن ئورنك كوتوریڭز!

ایشجی-كندلی قادینلارڭ اڭ آقتیف و ادراكلی اولانلرینی قوممونیست فرقه سنه ویره‌جكز. تاریخده برنجی دفعه قا دینلارا حقیقی آزادلق ویره‌ن و قادینلا رڭ وضعیتنی یاخشیلاشدیرمق ایچون چا لیشان قوممونیست فرقه‌سی و شورا حكو متنك وعد ایتدیكی سوزلرڭ حیاته كچیر یلمه‌سی عقللره حیرت ویریر. شورا قادینی آرتیق هر بر جهتدن تأمین اولونماق ایچون لازمی اولچولر كوتوریلمش و هر بر وسائطله تجهیز ایدیلمشدر. یالگز ایشجی كندلی قادینلار بووسائطدن حقیقی و لازمی صورتده استفاده ایتمكی او كره‌نملی‌درلر كه دوشمنلریمز اولان قاپیتا لیستلر بو آزادلغمزه أل اوزاته بیلمه‌سینلر.

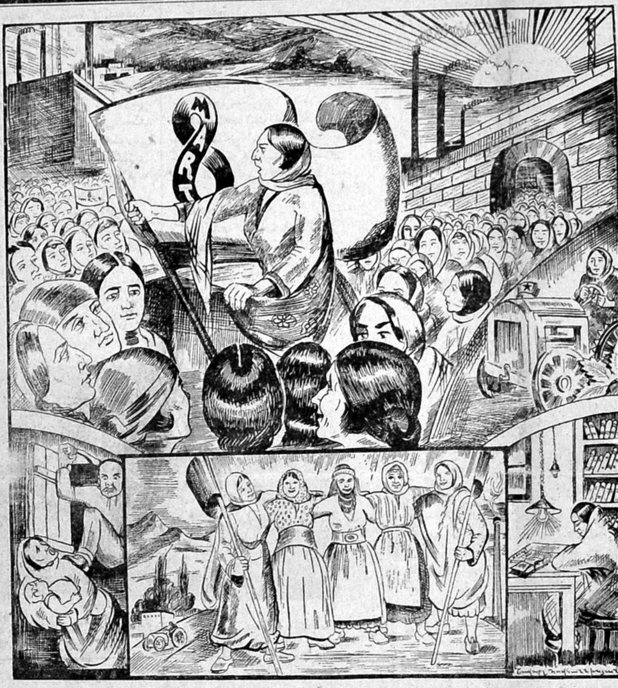

ایشجی قادینلار! زحمت استحصالاتنی قالدیریڭز! ئولكه‌میز نه قدر دولتلی، صنایعمیز نه قدر قوه‌تلی اولورسا، سیزڭ و اولادیڭزڭ‌ده یاشایشی ییر او قدر گوزه‌ل اولاجاقدر.

۸ مارت بین‌اللملل قادینلار بایرامی مناسبتیله

كند و شهر تبلیغات ـ تشویقاتچیلار ایچون ته‌زیسلر

۱ـ۸ مارت اویله بیر بایرامدركه پرو له‌تاریا و زحمتكش قادینلاری قارداشانه ئوز اللرینی سنكرلرڭ اوستنده‌ن اوزاتماق ایسترلر. فقط بورژوآزیا ئولكه‌لری بو سنكرلری متفق شورالار جمهوریتندن آییرماغا چالیشیرلر،

او كون زحمتكشلرڭ بین‌الملل علاقه سنی دها زیاده قوه‌لندیریر. اوكون قاپیتا لیست اولكه‌لرینده‌كی زاوودلاردا، فابریقا لاردا و معده‌ن اوجاقلارینده، ملكه‌دارلارڭ توپراغنده زحمتكش قادینلاری، ژاندارما لارڭ توره‌تدیكلری مانعلره باقمیاراق، میتلرجه اجلاسلاردا، میتنغلرده و نمایشلر ینده، قاپیتالیست اولكه‌لرینده كورونمه‌میش ایشیدیلمه‌میش تضییق و استثمار باره‌سنده دانیشیرلار.

۲ـبر چوق خارجی اولكه‌لریندن متفق شورا جمهوریتلرینه زیارته كلن یوزلرجه نماینده‌لر ۸ مارت كونی قاپیتالیست اولكه لرینده‌كی فعله و زحمتكش قادینلارا پروله‌تار اولكه‌سنده كوردیكلرینی نقل ایده‌جكلر.

اونلار بزیم اقتصادی ترقیمز حقنده، شورا جمهوریتلرینده ایشله‌ین زحمتكش فعله قادینڭ و زحمتكش كندلی قادینڭ آزاده‌لغی باره‌سنده آپاریلان زحمتلر حقنده دانیشاجاقلار. اونلار اجتماعی قو رولوشومزڭ سرعتله ایلریله‌مسی زحمتكش فعله و قادینلارڭ میلیونلارجه كتله‌لرڭ بو اجتماعی قورولوشا اشتراك ایتمه‌لری حقنده دانیشاجاقلار و دیه‌جكلر كه ایمپریالیست یرتیجیلار طرفندان بو اجتماعی قورولو شا تهلكه واردر، بونلار یڭی محاربه‌یه حاضرلاشیرلار. برنجی نوبه‌ده پروله‌تاریا حكومتنه قارشی حرب اعلان ایده‌جكلر.

۳ـقاپیتالیست اولكه‌لری اوز موازنتلر ینی غائب ایتمشلردر. ته‌خنیقانڭ ترقیسی جهان محاربه‌سنده خراب اولموش برقاچ اقتصادی شعبه‌لرینڭ دوزه‌نه كتیریلمه‌سی اونلار اوزرینه آلدادیجی بر تأثیر براقیر. بورژوآزیا سیاستنڭ خصوصی محكمله‌شمه سی اونلارڭ اقتصادی وضعیتنڭ موقتی محكمله‌شمه‌سی نتیجه‌سی‌در. انكلتره‌ده حكو متنڭ باشنه محافظه‌كارلار، ایتالیاده فاشیست لر، آلمانیادا و فرانسه‌ده ایسه بورژوآزیا بلوقی كچمشدر.

۴ـقاپیتالیستلر اولكه‌سنڭ بو خصوصی محكملشمه‌سی نتیجه‌سنده، چارشو بازارلا را شدتلی احتیاج حس ایدیرلر. بورادان دا خارجی چارشو بازارلارڭ تكرار بو لوشمه‌لری و مستملكه‌لر ایچون یڭیدن مبارزه‌لر آپارماق مسئله‌سی میدانه چیقیر. جهان محاربه‌سندن سوڭرا مستملكه‌لرڭ بولوشمه‌سی، قاپیتالیستلرڭ حال حاضرداكی اقتصادی وضعیتلرینه اویغونلاشمیر. بوكبی بولوشمه آنجق حربی مجادله و ایمپریا لیست محاربه‌لریله ممكن اولار.

آیری آیری قاپیتالیست اولكه‌لری آرا سنده اولان ضدیتڭ باشلیجه سببلریندن بریسی‌ده جوربه‌جور اولكه‌لرده قاپیتالیست تصرفاتنڭ غیر مساوی بر صورتده آرتما سی‌در.

۵ـقاپیتالیست تصرفاتنڭ غیر مساوی بر صورتده ترقیسی، اقتصادی حیاتڭ مركزی اوروپادان آمریقایه نقل اولونماسیله میدانه چیقدی. حال حاضرده آمریقانڭ متحد جمهوریتلرینده بوتون دونیانڭ پولادڭ ۶۰ فائضی، نفتڭ ۷۲ فائضی، باقرڭ ۵۲ و معدن كوموروڭ ۴۶ فائضی الده ایتمشدر.

بوتون دونیانڭ ۲۴ میلیون آفتوموبیل اردن یكرمی میلیونی آمریقادا بولونور. دونیانڭ عموم قیزیلڭ یاریسیده آمریقادا در. بونله برابر، همین وقتده انكلتره‌نڭ اقتصادی ترقیسی گیری قالیر و بونڭ نتیجه‌سنده ایشسزلك كیتدیكجه آرتیر. انكلتره‌نڭ استحصالاتنی تكرار تنظیم ایتمك ایچون‌ده هیچ بر امید یوقدر. بو احوال انكلتره و آمریقانڭ آراسنده‌كی مناسباتی دهاده كركینلشدیریر. چونكه بو ایكی اولكه‌لرڭ منفعتلری كسكین بر صورتده بر بریله چارپشیر.

۶ـفعله صنفنڭ قوتلی استثماری، فعله لرڭ قوتلی تعطیل ایتمه‌لریله نتیجه‌لنیر. فعله صنفنڭ صوللاشمالاری، انقلابی پاتلا یشله‌ری، پروله‌تار ایله بورژوآزیالار آرا سندا بیوك و كوچوك مجادله و مبارزه‌یه برر علامتدرلر.

شورا ئولکه‌سینده یاشایان هر ایشجی و کندلی قادین اوزونك و اوشاقلارینك حقوقینی مدافعه ایدن قانونلاری بیلمه‌لیدر.

بومدهش اقلابی دائره ایچنده مستملکه و سائر نیم مستملکه‌لرده یاشایان میلیونلار جا انسانلار داخل اولمشلر. چین اقلابی اوبله بیوك بشریت کتله‌سی سارسیتمش که بونلار هیچ بر زمان اسارته مخصوص «استراحت» ایچنده یاشاماق ایسته‌میه‌جکلر. دونیاده یاشایان انسانلارك اوچده ایکی حصه‌سنی تشکیل ایدن انسانلار، بوأزیلمش اهالی هر وقت دها متشکل بر صورتده سِرتیجلره قارشو مبارزه ایده‌جکلردر.

۷-دیکر طرفدن آیری حکومتلرك و بو حکومتلرده آیری تشکیلاتلارك آرا لرنده‌کی علاقه کیتدیکجه کرکینله‌شیر. محاربه‌نك قورقولو طرفلری همیشه کو رونمکده‌در و بو قاپیتالیستلر ایچون قو دوروجی امیدلر تشکیل ایدیر. محاربه‌نك آواتوریاسی یاردیمیله اوز اقتصادی جبهه لرینی قوتلندیروب اقلابی پروله‌تاریاتی صیقمق ایچون بونك پولاد کبی محکم قلعه‌سی اولان شورالار متفق جمهوریتی و چین اقلابی ازمکله زحمتکشلری استثمار ایتمك و بونلاری یکی قوتله ازمك یوللارینی تأمین ایتمکدر.

قوممونیست فرقه‌سی و شورالر متفق جمهوریتی زحمتکش کتله‌لرك مدافعه‌سی اساسی اوزرینه دایاناراق، قاپیتالیسترك یا لاندان دوزه‌لتدیکلری برووااقاسیالارا تابع اولمازلار. و آسایش ایستر، آسایشی تأمین ایتمك ایچون پروله‌تار حکومتی ئوز او لکه‌سنی و اوقتیابر اقلابنك موفقیتی مدا فعه‌یه حاضرلاشیر.

۸-قادینلارك بین‌الملل قوممونیست بایرام کونی شورالر متفق جمهوریتنك مدافعه ایتمك مسئله‌سی یالکز شورالر اولکه‌سنده کی فعله قادینلاری و زحمتکش کند قا دینلاری طرفندن تدقیق و مذاکره او لنمایوب، حتی قاپیتالیست اولکه‌لرنده‌کی فعله و کندلی قادینلاری‌ده اوز مینلرجه قادینلاردان متشکل اجلاسلارنده، بزیم دوشمنلریمزك دالندا بزیم ایچون متفقلر یارادیرلر. شورالر متفق جمهوریتلرنده‌کی فعله قادینی و کندلی قادینلاری اوز بین الملل بایرام کونی پروله‌تاریا آناسی حقنده لنینك وصیتلری خاطرلامالی،-اولکه‌یی مدافعه ایتمك جمعیتی، آویاخیمیا جرکه لرنده قادین یالکز حرب ایدن اوردونك یارداسنی باغلامایوب، محاربه‌ده بوکا کومك ایتمك ایشیده اوکره‌نه‌جکدر.

۹-قادینلار بین‌الملل بایرام کونی شو رالر متفق جمهوریتنده و بوتون دونیا زحمتکش قادینلار بزیم سوسیالیست قورو لوشومزك موفقیتی تدقیق ایتمه‌لیدرلر. او لکه‌مزك زحمتکش قادینلاری ۸ مارتدا ایشیتمك آرزوسنده بوله‌چقلر که، بز اون دردنجی فرقه قورولتاینك، اولکه‌یی صنایع لشدیرمك اساس مسئله‌یی نه مقیاسلا حیاتا کچیرمیشیز و زحمتکشلر قادینلاری ممنو نیتله اون‌بشنجی فرقه قورولتاینك اولکه‌مز دها داصنایعلشمش بر اولکه اولدیغی فکرك بیان ایتدیکنی ایشیده‌جکدر. عمومی استحصالاتدا خلق استحصالاتنك وزن خصوصه‌سی ۲۵-۱۹۲۴ نجی ایلده ۳۲،۴ فائضدن ۲۸-۱۹۲۷ نجی ییلده ۴۰،۲ فائضه چیقمشدر.

استحصالاتدا، صنایعلشدیرمك واسطه‌لرك الده ایدیلمه‌سی (ماشینلرك قایرماسی) ۲۵-۱۹۲۴ ایلده ۲۴،۱ فائضدن ۲۸-۱۹۲۷ ایلده ۲۸،۶ فائضه چیقمشدر.

بو موفقیت و کله‌جکده انشاآتك کر کینلشمش قوه‌تی اون بشنجی فرقه قورو لتاینده خصوصی اولاراق میدانه آتلدیغی کبی. استحصالاتی ثمره‌لشدیرمکده اوزله رینك اشتراکی استحصال اولنان ماللارك قیمتنك اوجوزلاشماسی، یدی ساعتلك زحمت کونك حیاته کچرلمه‌سی مسئله لری زحمتکش قادینلارینك قباغنه قونولا جاق مسئله‌لردندر. بونلارك هاموسی اون بشنجی فرقه قورولتاینده مذاکره ایدیلمش مرکزی و اساس مسئله‌لردندر.

۱۰-شورالار شرائطنده استحصالاتك ثمره‌لشمه‌سنه موازی بر طاقم واسطه‌لرده تطبیق اولنور، بونلار پروله‌تاریانك حیات و زحمتنی یاخشی‌لاشدیراجاق. بونلاردان الك اساسلیسی یدی ساعتلك فعله کونك حیاتا کچیریلمه‌سی‌در. قاپیتالیست اولکه لرینده استحصالاتك ثمره‌لشدیرلمسی اوز بتون آغیرلغی ایله فعله صنفنك چیننه دو شور. چونکه قاپیتالیستلره مخصوص ثمره لشدیرمك مسئله‌سی قاپیتالیسترك منفعتی و وارداتی آرتیرماقدان عبارتدر. قاپیتالیست اولکه‌لرینده فعله کونك ایشیدیلمه‌میش کثافتلشمه‌سنه و زحمتك مکمل کرکین لشمه‌سنه باقمیاراق سکز ساعتلك فعله کو نونی ۱۰-۹ ساعته قدر اوزادیلمشدر. آنالیق و اوشاقلق حقنده هیچ بر مدافعه یوقدر.

قادین زحمتنك مدافعه‌سی الك آزاولچو لره یتشدیریلمشدر. بورژوآزیا اولکه‌سنك صنفی غدار و رحمسز قانونلاری هیچ بر صورتله پروله‌تار قادینك آنالق آغیر زحمتنی یونکوللشدیرمگه هیچ بر امکان ویرمیر. بلکه‌ده اوز بوتون غدارلغی ایله آغیر وضعیته بولنان زحمتکش قادینی أزیر و بونلارك اوشاق سالمالارینه (خرج ایتمه‌لرینه) سببیت ویررلر. غربده استحصا لاتك ثمره‌لشدیریلمسی نتیجه‌سنده مینلرجه قادینلار و اوشاقلار سفالته دوچار اولوب ناخوشلانوب أولیرلر.

۱۱-شورالر اولکه‌لرینده استحصالاتك ثمره‌لشدیرلمسنه موازی اولاراق یدی سا عتلك ایشجی کونونك حیاته کچرلمسنه چالیشیلیر. پروله‌تار قادین کتله‌سی ایچون فعله کونونك کوده‌لمه‌سنك بیوك اهمیتی واردر. بو واسطه ایله اونلارك کرك اوز مدنی و سیاسی سویه‌لرینی و کرکسه زحمتلرینك کیفیتنی یوجالتماغا آزاد وقت لری اولاجاقدر، یدی ساعتلك ایشجی کو نونك حیاته کچیریلمه‌سی ایله حس اولو ناجاق درجه‌ده ایشسزلکك قباغی آلنیر. یدی ساعتلك ایشجی کونی استحصالات ماللارینك مقدارینی چوغالدیر و بونلارك قیمتنی اوجوزلاندیریر. بو سببله فعله و کندلیلرك اساس عهد و علاقه‌لری محکملشیر.

۱۲-اون‌بشنجی فرقه قورولتایی، کند تصرفاتنده الده ایتدیکمز موفقیتمزی‌ده قید ایتدی کند تصرفات استحصالاتی جهان محاربه‌سندن اولکی استحصالاتك ۱۰۸،۲ فائضنه چاتمشدر. بوندان ماعدا بر چوق ثبوتلار وارکه کند تصرفاتمزی قولله‌قتیو لشدیرمك یولنی دوتمشاردر. کندلیلرك ۵۰ فائضی قوئوپه‌راتیفلشدیریلمش‌در. حال حاضرده کندده اساس مسئله‌مز کند تصر فاتی قولله‌قتیولشدیرمك و کندلیلری قوئو په‌راتیفلشدیرمك مسئله‌لری‌در. قادینلار بین الملل بایرام کونی زحمتکش کندلی قا دینی دوشونملی‌درکه نه اصول و مه‌تود لارلا کندی قولله‌قتیولشدیرمگه چالیشمالی در. هر نه‌قدر کند تصرفاتمز جهان محا ربه‌سندن اولکی تصرفاتك ۱۰۸،۲ فائضنه چاتمش ایسه‌ده بنه‌ده آزدر. خیشیك ایشله‌دیلمه‌سی کندلیلریمزك کند زحمتندن هله خارج اولمامشدر و کندده حال حا ضرده‌کی خیردا، داغنیق حالده آیری- آیری کند تصرفاتی اوز موجودیتنی سا خلاینجه چوت کندلریمزدن چیقارماق ممکن اولمیاجقدر چونکه بویله داغنیق و خیردا تصرفاتلاردا تراقتور ایشلتمك ممکن دکلدر و ایشله‌مه‌نك‌ده هیچ بر معناسی یوقدر. فقط زحمتکش کندلی قادینی چوق ایی بیلیرکه اوزینك بدبختلکنه، کیری قالماسنه و اسیر اولماسنه سبب: هپ بو کهنه و فائده‌سز آلتلردر.

بو اسارتدن خلاص اولماق ایچون کند تصرفاتنده یالکز کوتانك ایشلتمه‌سی ایله کفایتلنمه‌یوب حتی تراقتور، تخمی آیبران و سه‌چه‌ن، بیچه‌ن و تاخیل سو واران و سائره آلتلری‌ده ایشلتمه‌لیدر. بونلارك هاموسی آنجق قولله‌قتیو تصرفات لاردا ایشلتمك ممکن اولار. بو سببدن‌ده زحمتکش کندلی قادینی اوز آزاده‌لگی خاطره‌سی ایچون ۸ مارت بایرامی کو ننده فعال بر صورتده قولله‌قتیو تصرفاتلار تشکیلی ایشنده اشتراك ایتمه‌سی اوزرینه عمده بر مقصد و غایه قبول ایده‌جکدر. و بو ایشده کندلی قادینه یایکلی پرو له‌تار قادینی رهبرلك کوستره‌جکدر.

۱۲-شورالر عضوی اولان فعله قادینی و کندلی قادینلارك کرك ارمنستان مقیا سیله و کرکسه اتفاق مقیاسنده‌کی قورو لتایلارندا کوستردیلرکه کندلی قادینی پروله‌تار قادینك رولی و وظیفه‌سنی آکلا مشدر. قورولتای قید ایتدی که شهرلرده و کندلرده زحمتکش قادینلارك مدهش بر اوردوسی موجود اولوب پروله‌تار حکومتنك قورولوشنه؛ سوسیالیزم قورولو شنه فعال بر صورتده اشترال ایدیرلر. قورولتای بزیم اجتماعی و اقتصادی حیا تك بوتون محیطلرده زحمتکش قادین‌لرك قوتلی و جانلی اشتراکی یاپاجاقلاری ایشلرینك یوللارینی چیزدی و کوستردی. بو صورتله سوسیالیزم قورولوشنك موفقیتی خصوصنده فعله قادینی ایله کندلی قادینك علاقه‌سی داهاده قوتلندیرملی.

فعله و کندلی قادینلارینك متفق مقیا سنداکی قورولتایلاری شهر و کند تصر فاتنك کله‌جك ترقیسی مسئله‌سی ایله برابر خصوصی اولاراق ایشجی و کندلی قا دینلارك مدنی سویه‌لرینك یوجالتماق مسئله‌سی مذاکره‌یه قویدی. ایمدی‌یه قدر متفق شورا جمهوریتلرنده قادینلارك ۵۲ فائضی سوادسزدرلر. حالبوکه بزده ار منستاندا بو فائض دها بیوکدر قادینلارك سوادسزلغی کندلرده دها بیوك اولچولره چیقیر. فرقه‌نك؛ کند شورالرك، متقابل یاردیم قومیته‌لرك، قواوپه‌راسیالارك و سائر تشکیلاتلارك کوستردکلری معاونتلره باقمیا راق کند قادینلاری اوز سوادسزلغی و جهالتلری لغو ایتمکه او قدرده فعالیت کو سترمیرلر. شهرلرده و خصوصیله کند مکتبلرینده اوخویانلارك ایچنده قیزلار بیوك فائض تشکیل ایتمیرلر. بو صورتله ده قادینلارك یکی نسلی سواد جهتندن کشیلردن کیری اولدیغی میدانه چیقیر.

اوقتیابر اقلابنك اون‌برنجی ایلنده بو یله بر وضعیته تحمل ایدیلمه‌ز. زحمتکش قادینلارك قارشوسنده سوادلی اولماق. حقیقی مساوی قیمتلی و مساوی حقوقلی زحمتکش اولمق کبی جدی مسئله‌لر دورور.

۱۴-مدنیت ایچون آپاریلان مبارزه یکی اساسلارلا حیاتی یاراتماق زحمتنك قوتلندیریلمسنی طلب ایدیر. برنجی نوبه‌ده شورالر عضوی زحمتکش قادینلار چا لیشاجاقلارکه شورالر زحمتکش قادینلارینك حیاتی اساس تشکیلاتلارینه دها کنیش مقیاسدا کومك ایتسونلار. بوتون اجتماعی تشکیلاتلارك فعله قادین و کندلی قادینلا رك کنیش کتله‌سی فعله قادین و کندلی قادینك حیاتنی دوزه‌لتمك ایچون مارت کونده اوز نظر دقتلرینی مرکزلشدیرملی درلر. بونك ایچون اوشاق یوردلاری، اوشاق میدانلاری و اوشاق باغچه‌لری کبی مؤسسه‌لر تشکیلنه ابتدائی حاضرلقده بولو نمالیدرلر. یکی حیاتك موفق برصورتده قورولوشی و زحمتکش قادینك تمامیله آزاده‌لغی ایچون کهنه، چورومش، مضر، قادینی اسیر جالا سالان و اونك شخصیتنی اولدیره‌ن مثلا خیردا یاشنده آره ویرمك؛ پول ایله قیزی ساتین آلماق و شرقلی جماعتك آراسنده عادت حالنه کچوب ایمدی‌یه قدر اورتادان قالدیریلمیان مضر عادتلره قارشی جدی بر صورتده مبارزه آپارمالی.

۱۵-اوقتیابر انقلابنك اون‌برنجی ییلنده ده‌لیقاسیا اجلاسلارندا مینلرجه فعله قادین لار و کندلی قادینلاری قوممونیست فرقه سنك رهبرلکی آلتنده، سیاسی و مدنی حاضرلق الده ایتمکله فعال بر صورتده اجتماعی زحمته و سوسیالیزم قورلوشنك بیوك ایشلرینه اشتراك ایتمکده‌درلر و ایتمه‌لیدرلر. شهر و کند شورالرندا، هم کارلار اتفاقلارندا، قواوپه‌راسیالاردا متقا بل یاردیم قومیته‌لرینده و سائر اجتماعی تشکیلاتلارندا حال حاضرده مینلرجه فعله قادینلاری و کندلی قادینلاری واردرلر. بونلار کیتدیکجه ئوز زحمتلرینده دها درینلشوب، دها تجربه الده ایدیرلر. ۸ .ارتدا بزیم موفقیتمزی یکونه وورaraق بزیم فعله و کندلی قادینلاری اوز قوه لرینی دها زیاده کرکینلشدیروب؛ کهنه حیاتك بیچمسز بقیه‌لرینه قارشی شدتلی مبارزه ایله یکی حیاتك تملنی قورماغا دها زیاده غیرت و تشبثاتدا بولونمالیدر لار. قادینلارك تمامیله آزاده‌لیکنه بویکانه بر دلیل و ثبوت اولاجقدر.

۸ مارتدا بزیم فعله و کندلی قادینلاری اوز جرکه‌لریندن الك یاخشیلری و الك ایلری کلنلری قوممونیست فرقه‌سنه ویرمه لیدرلرکه له‌نینیزمك قرمزی مظفر بایراغی محکم اوز اللرینده ساخلاسینلر.

ارمنستان قوممونیست (ب) فرقه‌سنك مرکزی قومیته‌نك تبلیغات‌وتشویقات‌شعبه‌سی

ارمنستان قوممونیست (ب) فرقه‌سنك مر کزی قومیته‌نك ایشجی و کندلی قادینلار شعبه‌سی

قادینلار قلوبی نزدینده له‌نینچی قیزلار ئوزه‌کی، ئوزه‌ك رهبرینك معروضه‌سنی دیگله‌یرکن

اریوانده تورك قادینلار قلوبی نزدینده تیکیش و بیچیم مشغولیتنده چا لیشان تورك قادینلاریندان بر غروپ

قادیننك حقیقی آزادلیغی و کیشی ایله برابرلیگی آنجاق او وقت اولا بیلرکه او ایو تصرفاتنده چالیشماقدان آزاد ایدیلوب زحمت استحصا لاتنده ایشتراك ایتسون!...
(له‌نین)

ایشجی و کندلی قادین! ایلیچك وصیتلرینی اونوتما!
فعال صورتده شورالارده چالیش! هر وقت و هر یرده اجتماعی حیاتده ایشتراك ایتمه‌گك ایچون مبارزه آپار.
قادین عضوی اولمویان بیر شورا تاپیلمامالیدر.

«۸ مارت» مناسبتیله جوانه قیز و قادینلارا اتحاف

قرینه‌لر کیچدی؛ عصرلر دوندی
آلاولاندی افقلر ظلمتلر سوندی
آرزوسین چکدیگیگ، بو شانلی گوندی
شو «۸ مارت» گونگ مبارك اولسون!

سولغون بر گول کبی، اولمیشدك خندان
بوینو گدان آسیلمیش، او آغیر زندان
«۸ مارت» دا؛ اثر، قالمادی اوندان
شو آزاده گونگ مبارك اولسون!

آرتیق یوقدر چادراك، آچیقدر گوزوك
سوینجله گولیور، ماتملی یوزوك
شرق قادینی ایچون، اورنه‌کدر سوزوك
بو عالی گونلرك مبارك اولسون!

اسگی عالم سونمیش، یکی‌در پارلاق
سارالاراق اولموش، اؤلگون بر یاپراق
سوینجلر آرتیریر، بو شه‌نلی توپراق
یوزیگده‌کی تبسم، مبارك اولسون!

چاغیر شرق قادینی، شیمدی اویانسین
ظلمتلر سونه‌رك، آلاولار یانسین
قوی ظالملر بونی، بر رؤیا سانسین
اویانان ئیللرك مبارك اولسون!

سن بر گلسن ساقین، خذان دگمه‌سین
حیران قالسین سکا، قارا قلبلر أوزولسین
سس ویرسین سسیگا، داغلار بزه‌نسین
آچان غنچه‌لرك مبارك اولسون!

باق ناصل صفالی، بو یکی حیات
یوره گیگله دولو، آتشین نشاط
تاریخ صحیفه‌سی، شو شانلی مارت
نام گونگ همیشه مبارك اولسون!

قانلار آقیداراق، یاشلاری توکه‌ن
سیماگدا قالمادی، بر خاك و لکه‌ن
سوسیالیزم وطن، بو گوزه‌ل ئولکه‌ن
آچیلان گوللرك مبارك اولسون!

سن ای! شو عالمگ پارلاق ییلدیزی
سن ای! دردلی شرقگ بختیار قزی
شانلی نام آلتیندا، اونوتما بیزی
چون سنده‌در امیدی مظلوم ئللرك

باق نه‌لر آگلاتیر، بو کلمه صوگدا
نه قدر امیدلر، گورونور بوندا
آها!.. گورسه‌م بنده فخر ایده‌رم اوندا
بو جور زحمتگ مبارك اولسون!

نریمان فخری

مکتب سیاهیسی یکونلاری

مکتب سیاهیسی نتیجه‌سینده ارمنستانده اوقویان طلبه‌لرك سایی معلوم اولمشدر. عالی مکتبلرده (دارلفنون و قونسیروا توریا) ده ۱،۵۹۴ یدی پیداغوژی تخنی قومینده (۹۷۵)، بیش کند تصروفات و قوئوپیراتیو تخنیقوملارنده ۶۹۰ ایکی ایشجی فاکولته‌سینده (۶۱۱)، دوقوز ایکی دره‌جه‌لی مکتبده (۲،۸۳۰)، ۲۴-یدی ایللیك مکتبده (۸،۷۰۰)، ۱۰ کند تصروفات مکتبنده ۱،۰۳۹۵ ۳۰ کندلی گنجلر مکتبنده ۳،۳۳۶، (۷۳۸) بیر دره‌جه‌لی مکتبده ۶۶،۵۰۵ و ۴۰ چوجوق ایونده (۲،۷۴۰) طلبه اوقویور.

جمعی ۸۹،۱۱۲ طلبه اوقویور.

مدیر مسئول: م. حسینوف

Işçi və qənli kadın! Iliçin vəsijjətlərini ynytma! Fəal ʒyrətdə ʒyralarda çalıʒ, hər vəkt və hər jerdə ictimai' həjatda iʒtiraq etməqin uçun mubarizə apar!

da olan kadınlar nisbətən aktif zahmətlər apararak qələcəqdə da ha artık aktif zahmətlərə koʒylmak uçun təcrubələr ələ qəturirlər.

Mənsyb organlar tərəfindən kadını agır zahmətlərdən xlas etməq uçun jaradılan imqanları də nəzərə almak lazim dur, (çocyklar jyrdı, çocyklar bagçası, çocyk mejdançaları, ana ilə çocygın mu hafizəsi və gejrə).

Kadına azadəliq verməq iʒində dəvləti ictimai təminatın (hamiləliq çocyk dogmak və gejrə) də bejuq əhəmmijəti var dur.

Iʒtə hequmətimiz tərəfindən verilən imqanlar qi ildən ilə mıkdarı artmakda dur.

By hələ bəs dejil dur. Daha yzak kazalarımız bycaklarında qəndlər var dur qi hələ azadəliq və hukuk musaviliji tələrinin ycları oralara jetiʒməmiʒ dur. Ajni zamanda byny də səjləməq lazım dur qi bizim bazi qəndlərində kadına imqanlar verməq məsələsini təgjir edub həmin iʒə ciddi dikkət jetirmir və birinci dərəcədə bir məsələ sajmirlər.

Firkəmiz və ʒyra heqyməti, hər qah muarif-inklabi məsələsi kaldıranda, baʒlyca kadınların muarif səvijəsini jyqsəltməsinə, onlar arasında savadsızlıgı rəf etməjinə və o vastə ilə qehnə adət və jaʒajıʒına nihajət verməq iʒinə aid dur.

By məsələlərin hajata qeçirməsi uçun bizim butun dəvləti, ictimai və sijasi təʒqilatlar imqan və vastələr jaratmalı durlər.

Dəvləti və məhəlli budcələrdə həmin məksəd uçun mutabik məblaqlər nəzərə alınmalı dur.

Ictimaji təʒqilatların (Mopr, Əlqəi mudafə'ə-Avio qimja, Himajə cəmijəti, «Jok olsyn savadsızlık» cəmijəti və ilx.), qənd zahmətqəʒ kadınlarını təʒqil etməq və onların kyvvəi mə'nəvijələrini mutabik dərəcəjə vardırmak uçun çok edəcəqləri var dur.

By iʒ uçun əhəmmijəti bəjuq olan kadın numajəndə iclaslarının edəcəqləri iʒlər hakkində danıʒmak istəmeriq.

Kadınlar arasında zahmətləri daimi, program edilmiʒ və mutəʒəqqil ʒyrətdə aparmak zamani çatmıʒ dur. Və ʒərk kapysında bylyndıgımızı nəzərə alarsak by iʒ dahada əhəmmijət qəsb edər zahmətqəʒ kadınlarımızın, ʒərq elqələri zahmətqəʒ kadınlarının inklabi ryhını jyqsəltməq və onların təʒqil ətməq iʒində bizdən ibrət qeturməlidirlər, və baʒlıca iʒ nail oldıkları hakk və ixtjarları misli ilə inklabi mubarizə ərzində və futuhatdan sonra də onlara numyneji təmsil olmalı durlər.

Ancak qəniʒ zahmətqəʒ qitlə, dəvləti, ediləri, kooperatif, ictimai və siasi təʒqilatların anidə iʒtiraqi, jardımı və komynist firkəsinin dogry rəhbərliji ilə kadını muarif-siasi kyrylyʒymızın zahmətlərinə iʒtiraq etdirəbiləriz qi Oktjabır inklabi uçun bejuq bir futuhat olacak dur.

Kylyb nəzdində turq kadınları savad kyrsında dərs okyrqən

Xırda millətlər arasında firkə me'arif iʒləri

Axır illər ərzində Ermənistanda xırda millətlərin, xsysilə turqlər ilə ryslarların (malakanların) mıkdarı firkə təʒqilatında qit-qidə artmakda dur. Fəkət onların sijasi hazırlıgı hələ asagı bir sahə uzərində dyryr. Bynyn səbəbləri:

1.— Xırda millətlərdən sajar və sijasi-mədənijət və ezqə sijasi dərnəqlər uçun sijasətən hazırlık qermiʒ rəhbərlərin bylynmaması.

2. Rəhbərlərin az bylynmasından sejar və sijasi məqtəblər mık darının azlıgı.

3.— Ana dili ilə mutabık və anlaklı qitabların bylynmaması dur.

By cəbhədə axır 27—28-nci illər ərzində biz bejuq muvəffəkijətlərə malik oldık. Ilq əvvəl rəhbərlər kadrosının hazırlaması ilə dikkət jətyrildi, By iʒdən ətri zahmətlərdən birincisi, 27-nci ilin jaj movsimində firkə aktivləri turqlər uçun Karaqilisada, və ruslər uçun Stepanəvanda qedəq muddətlə kyrslar təʒqil edildi. Həmin kyrslar uçun məxsysi prokram tərtib ediləraq əlahiddə əməqcilər səfərbərliqə alındı.

Kyrslara, Karakilisada 60, və Stepanavanda 25 nəfər iʒtiraq edirdi. Kyrslar xejli muvəffəkijətli səmərələr verdi.

Iqincisi, Azərbajcan, Qurcustan və Rysijə firkə məqtəblərinə 45 firqəvi joldaʒlar qendərildi, onlar dan 30-ı turq, 10-ı qurd və 5-i rysdır,

Uçuncu, kıʒ tə'tilləri zamanında Zakafkasja kommynist darulfununnindən sajar məqtəbləri uçun rəhbərlər olarak turq tələbələri da'vət olyndy.

By ʒyrətlə, by cari il ərzində butun sajar məqtəblərini rəhbərlər ilə tə'min etməqə muvəffək olyndy. O nəticə ilə, by il, qeçən ilə nisbət, sajar və sijasi məqtəb lərinin mıkdarında artırmak mum qun olyndy,

Qeçən 26—27 ildə 12 turq, 7 rys və 2 qurd sajar və sijasi məqtəbləri açılmıʒ idi. 27-28-nci il ərzində jalnız turq sajar məqtəblərinin mıkdarı 18-ə catdı. Həmin məqtəblər ana dilində dərs qitabları ilə də tə'min edildi. Jalnız turq məqtəbləri uçun 500-dən artık qitablar qendərilmiʒ dur.

Qələcəqdə edəcəqlərimiz bynlardur:

Butun ezəqlər nəzdində sijasi dərnəqlər təʒqil ədiləraq rəhbərliq etməq uzrə ezəqin zijadəsilə hazırlık qermiʒ firkəvi joldaʒlar oraja təhqim olynmali durlər. Dərnəqlərdə məsgylijət materjallarını cari momentin (dəkikənin) məsələlərindən daxili firkə hajatı və vəzijəti, iktisadi kyrlyʒ, bejnəl xəlk vəzijəti, firkənin və ezəqin nəbəti məsələləri və gejrə olmalı dur. Hami by məsələləri, bila ʒərt ezəqin, qənd ʒyrasının, kooperatifin, el jardım komitəsinin və ezqə təʒqilatların əməli zahmətləri ilə baglanmali dur. By ʒyrətlə səjar məqtəblərinin təhsil etdiji biliqləri daha dərinləʒdirməq və firkəvi joldaʒların sijasi səvijəsini dahada juqsəltməq imqanı olacak dur. O nəticə ilə hər bir firkəvi joldax həm firkə və həmdə ʒyra, ictima'i zahmətlərinə daha aktiv və daha idraqla iʒtiraq edəcəq dur.

Isbir

ORYCLYK HARADAN KALMIȘDUR

Ibtidaji insanlar vəktilə təbiət əlində əsir imiʒ hər korkdygy və səvdiqi şejə tapındıgı qibi içərilərində çıkmakda olan bə'zi duʒuncəli ʒəxslərə dəxi itaət etməqdən bojyn kaçırmazmıʒlar.

Mysanın kojmyʒ oldygy kanyny və cənnəti jolları isa qələrəq ləgv etməqə onyn jalançı oldygyny səjləməqlə xristjanlıgı jerləʒdirməqə çalıʒdı, mysəvilər tərəfindən kəti edilmiʒ "havarjonları" tərəfindən məksədi hajatə qeçdi, və xristjanlık cəhanı kaplaja bildi.

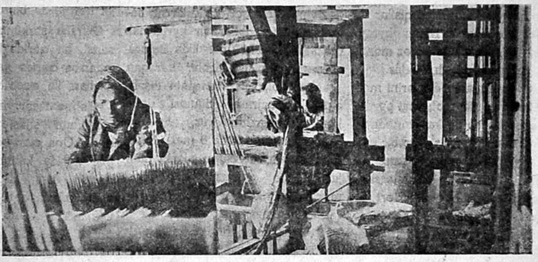

Turq kadınları kylybda toKyjycylyk iʒlərində çalıʒırqən

Orada heqm suran bytpərəslik Məhəmmədi tacirliqdən baʒka jola saldıra bilir. Isa və Mysanın koimyʒ oldygy jola karʒı kojmak fikrinə duʒdu, və Ərəbistan muhitində byna muvəffək oldy.

Orada taifə oldygy qibi sınıfa belunmuʒ greja ʒəsli bejubəbilir.

Qorlər, topallar, qimsəsizlər, aʒagı sınıfa mənsyb olanlar, grejilər çadırına qəlməqə cəsarət edəmir onlara jakın qəlməqə cəsarət edəmijən joksyllar balık dytyb çij ət jeməqlə qun qeçirirlər.

Ərəb kovmynyn belə bir pozgyn vəktində **Məhəmməd** ez fiqirini **Isaja** karʒı kojmak Ərəbistan tarixində jeni bir səhifə açmak fiqrinə duʒdu.

O memləqətdə olan karıʒıklıkdan istifadə edərəq qeqlərdə qerunməz bir Allah oldygyny xəlkin arasında jajmaga baʒlajır. Xəlkin əzilən hissəsinə qələcəq dunjadaqi cənnəti və'd edir, beləliqlə bir jok syl ordysy duzəldərəq bytpərəstliqə hicym edir.

Məhəmməd bir səjahətci oldygy qibi o ʒair idi.

Hicaz, Jemin jajlaları, Iran, Hindistan jolları **Məhəmmədə** ərəbi il hamlər lutf etmiʒ idi. Tabii bir tərəfdən ʒairliq diqər tərəfdən səjasət Məhəmmədi qainat içərisində jyvarlanmakda olan jok Allaha koʒdyracak; çuruq bytları jıkdıracak Mysa-Isa əvəzində Məhəmməd adı kojdyracak idi. O aʒagı sınıfı baʒına jıgmıʒ Əli, Əmər qimi koçyları tərəfinə qeçirmiʒ ordy komandanı olmyʒ və Ərəbistanda jeni din nəʒr eləməq ygrynda ça lıʒırdı.

Məhəmməd hər qun "Xyra" dagını jalnız qəzir sejrə dalır ilham alır ʒejir jazırdı. Jazmıʒ oldygy jazıları Xyra dagına cəbrajıl qətirdiqini xəlkə səjləməqlə inandırır dı.

Cobançılık edən ərəblər akınakın Məhəmmədə koʒyrlardı. O xəlqi tənbəlliqdən azad etməq uçun Allah tərəfindən namaz endiqini nəʒr etdi.

Xəlk heç olmazsa jyjynmak ʒimnastika etməqə təvsijədə bylynyr qi by qun islam aləminə həman Ərəbistan muhitinə aid olan ʒimnastika namaz ʒəqlinə qirmiʒ dur.

Ordy, islamijəti qeniʒləndirməq uçun Xəndak tərəfinə hicym etmiʒ və (hərb) baʒlanmıʒ dur. "Məqqə" ilə Xəndak arası yzak oldygyndan Məhəmmədin əsqərinə çerəq qəlib çatamajır, əsqər acılıkdan darıxır, kajıdarak kaçmalı olyr. Məhəmməd dəvanı davami etdirməq uçun "hər qim 3 qun ac dyracak herbə iʒtiraq etsə cənnətə qedəcəqini" Allah tərəfindən səjləjir.

Əsqəri «3» qun cəbhədə ac saklamakla nəticədə çerək qələrəq əsqərlər oryclarını açır, iʒtə oryc lyk həman "Xəndak" dəva bəlasi dur qi by qun islam dini təhtində jaʒajan butun millətlər arasına sokylmyʒ iʒci və qəndliləri maddi əzijətə duçar etmiʒ dur.

Kejd etdiqim hadisələr rəmazan ajı içərisində olyb qunu bəlli olmadıgı uçun xəlk (30) qunu bu tun dytmaga məcbyr olmyʒ dur, qi bəlqə həman (3) qun (30) qunun içərisinə təsadif edib behiʒtə varid olsynlar.

Əmma by orycly Məhəmməddən sonra baʒka rənqə sokanların heç əzlərini dytan qermuruq, dytanlar jenə aʒagı sınıf dur. Aʒagı sınıfı jykarı sınıfdan zulum həkarət qərərqən Məhəmmədin ʒəriətini həkarət edənə cəhənnəm byjyryr.

Və o cəhənnəmə xəlk qez diqərəq mə'nəvi varlıgını byrxyazjaja karʒı alamırdılar.

Oryc dytmak jani qundə (18) sahat ac-sysyz kalmak sıhət uçun xəjirli bir ʒej dur mi?

Əlbətdə fənnin by qun əldə etdiqi fakta qerə hər insan 5—6 saatdan sonra adam-akıllı jeməqjejib mi'dəni ac bırakmamalı dur. By hal əqsinə qeruləcəq olyrsa insan curbə-cur xəstəliqlərə duçar olar, mi'də zəjifləjəcəq, qezun a saralacak, o zəjifliq irsən nəslin zəjif olmasına səbəb olacak dur.

Imdi biz içində oldygymız oryclyga nə cur bakmalıjız?

Bizim muhitimiz Ərəbistan qibi isti muntikədə olmadıgı uçun əhəlimiz də onların qeçmiʒi qibi iʒsiz (əʒirət halında dəvədə qezən) dəqil dur qi çij kyʒ, balık ətini jeməqlə mi'dəsini pozsynlar, odyr qi həman oryclyk ilə bir həjat qeçirən kəvm uçun əlveriʒli olsa bilə biz həmin muhitin bizə qendərmiʒ oldygy ramazan ajını ez həriflərilə bəraqər qəndinə qendərməqə sez veririq.

Byndan əvvəl əhalimiz cəhalət pərdəsinə buqulmuʒ və suruqlənən jerə qedirdi, laqin ʒimdi elqəmizdə (10 sənəliq bir təməl dası atan Oktjabır turq xəlkini ərəb cyvalı içərisindən çıkarmaga muvəffək oldy. Onları ictimaji səjasi vəzijətlər ilə aʒna etdi və 20-nci əsrin əvladı oldygyny əzlərinə səjlədi.

Iʒtə Oktjabırın nəsihətlərini eʒitmiʒ iʒci və qəndlilərimiz o əfsanənin həkijkətən bir əfsanə oldygyny anlamalı by saçma yjdyrma dan vaz qeçməli və jeni dunja jeni cəmijət mədənijəti uçun çalıʒmalı. Mədəni kyrylyʒ ilə soʒjalizmaja koʒmalı dur.

Abidli

Bejnəlxəlk əməqci kadın qunu butun dunja kadınlarının birləʒmə qunu dur!

Qəndli kadın!

Savad və biliq dalınca jeri: Savadsızlık həman iqi qezlərdən qer olmaq dəməq dur.

Mə'syl-Mudir M. Husejinof

Ermənistan Poligraf trəstinin iqinci mətbə'sində çap olyndı

Butun ɵlqələrin proletarları, birləʒiniz!

Abunə kimətləri:
1 Illiƣi . . . . 2 manat.
6 Ajlьgь . . . . 1 manat.
3 Ajlьgь . . . . 60 kəpəq

8 Mart 1928-nci il.

Адрес Эрив. Ц. К. К. П. (б) Арм.

Zəngi gəzetəsi

Təq nusxəsi 3 kəpəq

ERMƏNISTAN KOMMYNIST (b) FIRKƏSI MƏRQƏZI KOMITƏSININ ORGANЬ, QƏNDLI GƏZETƏSIDUR.

Jaʒasьn isçi qəndli ittifakь

Adres: Irəvan K. (b) F. M. Komitəsi

№ 110 | Hər həftə bazar və cumə axʒamlari çьkьr. | 3-nci il dəvami

KADЬNЬN HƏKIKI AZADЬLЬGЬ VƏ QIʒI ILƏ BƏRABƏRLIƢI ANCAK O VƏKT OLA BILIR QI O EV TƏSƏRRUFATЬNDA ÇALЬʒMAKDAN AZAD EDILIB ZƏHMƏT ISTEHSALATЬNDA IʒTIRAQ ETSIN! (LENIN)

8-MART VƏ TURQ KADЬNЬ

Zəhmətqeʒ kadьnlarьn qiʒilər ilə bir hikyk olmamalarьndan byrƶyazja sinifi istifadə edərəq ɵz mənafe'ləri ygrynda çalьʒdьrьrdьlar.

Biçarə kadьnlarьn ƣɵzlərini mollalarьn vastəsi ilə mohymat pərdəsi adlanan pərdə ilə kapatmьʒdьlar.

By iʒƣəncə pərdəsi heç bir millətdə turq milləti qibi olmamьʒdur.

Bejləqi kijmətdən—kijmətə satьlan kara çadraja buqulub dɵrt divar arasьnda çurujən bir qiʒidə 9-8 kadьn biri-birinin xufəti ilə jaʃajьrdьlar.

Zəhmətqeʒ isçi kadьnlarьnь belənçi muzur adətlərdən kyrtarmak məksədi ilə 1910-nci ildə Bejnəlxəlk kommynist kadьnlar hərəqatь rəhbəri jol. Klaratsetƣinin təʃəbbusatь ilə bajram edilməsi uçun konfrans çagrьlmьʒ dur.

Həmin konfransda 8 mart Bejnəl-xəlk kadьnlar ƣunu olarak dunjanьn hər ƣyʒəsinə qeçirilməsi məksədilə (kadьnlar məcmyəsi) by rakьlmasь kərarə alьnmьʒ dur.

Bir çok ʒyarlar ilə kadьnlarьn qiʒilər ilə həm hikyk olmasь ygrynda jollar aranьldьqi kadьnlara jalnьz ixtijar verməq ilə kənaətlənməməli, ejlə təʒqilatlar duzəltməq lazьm durqi onlar xsysy xьrdavat iʃlərdəndə xьlas olsynlar:

Bejlə qi umymi aʃbazxanələr, paltar jymak evləri, artellər, çocyk evi, yʃak bagçasь və ilaxir....

Zəhmətqeʒ kadьnlarьn jykarьda ƣɵstərilənlərin hamьsьna ehtijacь oldygy uçun kadьnlarьmьz ildən ilə həman 1910-nci ilin kərarlarьnь həjatə tətbik etmiʒ dur.

By ƣun zəhmətqeʒ sinifi uçun bajram və byrƶyazja sinifi uçun isə biləqis kara bir ƣun dur.

8 martьn bizə verdiƣi azadlьkdan istifadə edərəq ʃərk zəhmətqeʒ isçi və qəndli kadьnlarьna jardьm etməlijiz.

Jaʒasьn Bejnəl-xəlk kadьnlar ƣunu olan 8 mart.

Birliqlə mədəni inkilaba dogry koʃarak mohymat və cəhalət zəncirini qɵqundən koparalьm.

I. Bagьrova

Kominternin Icraijə Komitəsinin Bejn-əl xəlk kadьn sekretarjatьnьn Cenranlnь, qatibi və Mopr Mərqəzi komitəsi sədri joldaʒ Klaratsetƣin

BEJNƏLXƏLK KOMMYNIST KADЬNLAR ƢUNUNDƏ ʃƏRK KADЬNЬ

ʃyralar ʃərkinə bir nəzər atanda həmin millətlərin curbəcurliji ƣɵzunə çatьr. Hər millətin ɵz kajdasь və ɵz əxlakь var dur. Hələdə hamysь da dindar "molla babalar, ʃejxlər və bəƣlər„ tərəfindən ƣɵstərilən "adətlərə„ ita'ət edirlər. Jok syllarь və baʃlьca kadьnlarь istismar etməqdən ɵtru dərəbəjlər tərəfindən çapyqlьqla duʃunulub kojylan həmin dini "adətlər„ hər millət ɵzunə ƣɵrə təfsir edir. Cahalət və nadanlьgьn by zəncirləri bəzilərdə kadьnlarь ɵrtu altьnda kapatmьʒ və bəzilərdə də açьk bьrakmьʒsada istismar və əzməq iʃi hər jerdə bir dur.

ʃyralar ʃərkimiz millətlərinin əqsərisi, ən ƣəridə kalanlar, ɵz həjatlarьnь ƣəridə kalmьʒ təsərryfat usyllarь ilə ƣecirirlər.

Ƣəhnə təsərryfat kajdalarь, hər cəmijjətin sijasi və həjati amili dur. Ona ƣɵrə də ʃərk kadьnь pəq ƣeridə kalmьʒ dur. Həmin ƣeridə kalmaklьgьna bakmajarak ʃərk kadьnь, baʃlyca turq kadьnь Oktjabьr inkilabь və Kommynist firkəsi sajəsində əsri cəhalət zəncirlərini kьrmьʒ dur,

O, ʃərk kədьnьn heç bir məmləqətdə və heç bir vəkit alabilmijəcəji hakk və ixtjarьna malik olmyʒ dur. By hakk və ixtijar qiʒilər ilə bərabər olmak hakk və hykyk dur

ʃərk kadьnь, baʃlьca turq kadьnь, Oktjabьr inkilabьna cən ɵz cəmaəti arasьnda bir əsir məkamьnda idi. Ony "kalьm„ baʃlьk əvəzinə jaxyd hər qim artьk vermiʒ olsa idi ona satmak mumqin idi. By cur satmak əsaslarь uzərinə bir çok facəələr, intihar (ɵzuni ɵldurməq) və sajirə vakь olmyʒ dur.

"Kalьm„ və satmak nəticasilə hər jerdə by cur vakьələr oldygy ƣibi bir çok kьzlar ejlə "satьn alьcь avcьlar„ (kolçomaklar, bəƣlər. mollalar və ʃejxlər əlinə duʃurdu qi xəjalə bilə ƣetirməq olmazdь, və onlar həmin məsymlarь satьn almakla onlarь parə ilə alьnmьʒ bir "mal„ ƣibi ɵz xysysijətləri hesab edir və məzlym kadьn ɵz "sahibinə„ itaət etməq məcbyrijətində idi.

Oktjabьr inkilabьndan sonra, neçə qi dediq, ʃərk kadьnь təmami hikyk musavilijinə maliq oldy. O, seçer və seçilir. "kalьm„ arvad satьn almak və satmak jok oldy.

ʃərk kadьnь cəhalət və zulmət pərdəsi olan çadranь atьr, açьk juz və təmiz vicdanla, qiʒilər ilə əl ələ verərəq, ʃyra kyrylyʃyna iʒtiraq və qənd ʃyralarьnda nahijə icraijə komitələrində. kooperatiflər də və diƣər ictimaji təʒqilatlarda seçilir. O hequmət hejjətlərində seçilərəq ʃyra hequmətin və sosijalist kyrylyʃynьn ƣundəliq sijasi məsələlərini anlьjьr.

ʃərk kadьnь, kadьn numajəndələri iclaslarьnda, kьrmьzь qɵʃələrdə, kylyblarda, məqtəblərdə, biçimtiqiʒ sənətxanələrində iʒtiraq etməqdən ƣeri dyrmyr. By syrətlə bejnəlxəlk kommynist kadьnlar ƣununda kabakcadan ezilmiʒ ʃərk kadьnь, turq kadьnь ʃyra kyrylyʃy iʒin də aktifliqlə iʒtiraq edərəq, ʃyra ictimaji qənd ilə birliqdə azad bir syrətdə jeni ictimaji hajat kyrmakda dur.

Ə. ʒ.

8 MART VƏ VƏZIFƏLƏRIMIZ

Oktjabьr inklabьnьn futuhatlarьndan biri də kadьnlarьn qiʒilər ilə berabər hьkyk və ixtjarlara maliq olmasi dur qi, ɵlqəmizin siasi-ictima'i-muarif-iktisadi kyrylyʒ zahmətlərinə iʒtiraq etməqdə durlər. By bir futuhat dur qi ona çatmak qi mearifsizliq, ancak və ancak kadьnlarьn savadsьzlьgь nəticəsi dur.

ʃyra hequmәti, kadьna təmami azədəliq verəbilməqdən ɵtəri, məqtəblər, kyrslar və ɵzqə vastələrlə kadьnь bizim imymi ʃyra zahmət-

ancak proletarja inklabь vastəsilə ʃyra hequmәti sajəsində olabilir.

ʃyra ɵlqəsinin hududlari daxilində jaʃjan kadьnlar nə inqi jalnьz ɵz əsri zəncirlərindən xьlas olmьʒ, hətda qiʒilər ilə əl ələ verub sosjalist kyrylyʒynьn təməllərini muhqəmlədirlər.

Kapitalist ɵlqələrində kadьnlara verilən "azadəliq„ həkkində bir çok dəf'a eʃitmiʃiq.

Ɵlqəmizin, iʒci və qəndli kadьnlar ilə kapitalist ɵlqələri kadьnlarьnьn azadəliƣi və hukuk musaviliji arasьnda heç bir nisbət kojmak olmaz. Kapitalist ɵlqələrində kadьnlara verilən azadəliq-hukyk musaviliji bir fiktsja (boʃ sɵz) dur. Onyn məksədi, zahmətqəʒ kadьnlarьn kuvvətini sərbəstanə istismar etməq artьk mənfə'ət ƣɵturməq dur.

Laqin sьnьfi mubarizə ƣet-ƣidə artьr. ʃyralar Ittifakь kadьnlarьnьn mubarizə və futuhatlarьnь imtisal edərəq fəhlə sьnьfьnьn umymi mubarizəsinə iʒtiraq etmeqlə kapitalizmin təməllərini kazirlər.

Duz dur, bizdə b'azi noksanlar olьr, fəkət həmin noksanlar nə inlərinə iʒtiraq etdirməq uçun imqanlar jaradьr qi ɵz nəbəsinde bɵjuq ɵlçu ilə kadьnьn muarifsizliƣini rəfinə jardьm edir.

ʃyra hequmәti, bizdə, Ermənistanda by sijasəti nə muvəffekijətlə ƣeçirdiji aʃagьdaqi rəkəmlər ƣɵstərəcəq dur.

1926—27 oky ilində lik-məntiqələrdə 1188, kyrslarda 512, ali tip sijasi-muarif və firkə məqtəblərində 176, sijasi və səjar məqtəblərində 330, qoma-kra'ətxanələr nəzdində olan dərnəqlərdə 1077 kadьn təhsil etmiʒ dur. Qoma kraət xanələrimizdən 13 kraətxanə mudirleri kadьnlar dur. Nahijə siasi muarif ʃɵbələrində 27 kadьnlar çalьʒьr. Və ali məqtəblərdə təhsil edən kadьnlarь da hesaba almьʒ olsak, hansьlarьnьn qi jaʃlarь 16-dən juqsəq dur, olyr 1031 nəfər.

Kadьn məbysan iclaslarьnda olan kadьnlarьn mьkdarьnь byrada dərc etmiriz qi mьkdarlarь ƣet-ƣidə artьr.

Ajnisi ictimai, sijasi, ʃyra və kooperatif təʒqilatlarьnda çalьʃan kadьnlar uçun deməq olyr.

Jykarьda jazdьgьmьz təʒqilatlar-